

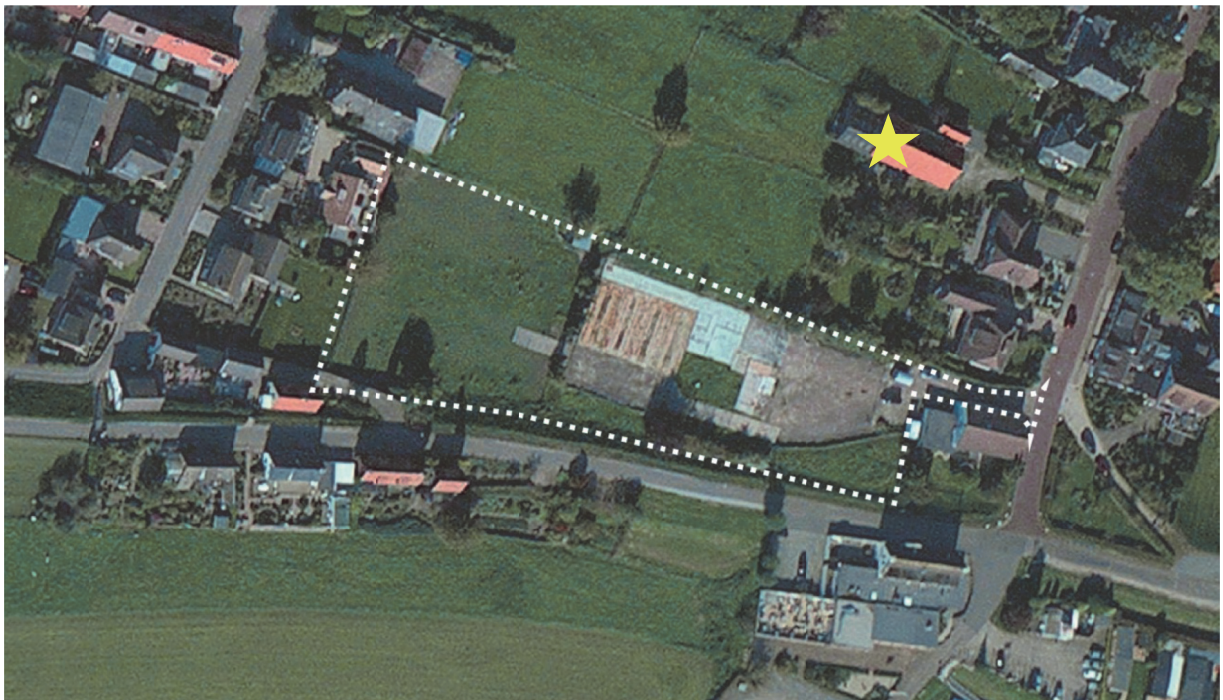
Advies : Aanvullend onderzoek Steenuil Molendijk/Voorstraat te Ammerzoden

Datum : 7 maart 2016
Opdrachtgever : Woonstichting De Kernen
Ter attentie van : Marcel Vrensen
Projectnummer : 211x07924

Opgesteld door : Reinoud Vermoolen
i.a.a. : Wim de Ruiter

Aanleiding

De Woonstichting De Kernen is voornemens 5 woningen te realiseren aan de Molendijk/Voorstraat aan de zuidkant van Ammerzoden, zie onderstaande figuur voor de precieze ligging van het plangebied.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele ster geeft locatie weer van aangetroffen steenuil op schuur).

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek is door Bureau Bleijerveld een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden (Quick Scan Flora en Fauna Voorstraat 44 Ammerzoden, opleverdatum 25 februari 2016). Hierin werd geconcludeerd dat het plangebied tot het leefgebied van Steenuil of Kerkuil kan behoren indien zich hier een nestplaats bevindt. Dit kan het geval zijn in één van de bijgebouwen op de naastgelegen percelen. Het bebouwen van de zuidrand van de enclave kan het leefgebied aantasten door bijvoorbeeld isolatie of versnippering.

Werkwijze

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van steenuil en kerkuil in de bijgebouwen op de naastgelegen percelen is uitgevoerd op 24 februari en 3 maart 2016. Hierbij is overdag voor steenuil

en kerkuil geschikte bebouwing in de directe omgeving van het plangebied geïnspecteerd. Daarbij is gebruik gemaakt van een door BRO in februari uitgevoerde territoriumkartering naar steenuil (zie bijlage 1) waar ook dit plangebied onderdeel van het onderzoeksgebied uitmaakte.

Resultaten

Van de bijgebouwen op de naastgelegen percelen is 1 vervallen schuur achter Voorstraat nr 38 (gele ster markering in figuur 1 is de exacte locatie) potentieel geschikt als nestlocatie voor steenuil en kerkuil. Op 24 februari is in de middag een steenuil zittend op de schuur waargenomen. Deze vloog al gauw op en vloog tussen de bebouwing langs de Voorstraat weg in oostelijke richting. Op 3 maart is daarop de gehele schuur grondig geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte nestlocaties en sporen van uilen. Hierbij is 1 verse braakbal van steenuil gevonden. Voor steenuil en kerkuil zijn echter geen geschikte inkruipruimtes aanwezig in de schuur die gebruikt zouden kunnen worden als nestlocatie (zie onderstaande foto's). Het ter plaatse broeden van steenuil en/of kerkuil wordt daarmee uitgesloten.

Foto 1. Binnenzijde oostelijke deel schuur

Foto 2. Binnenzijde westelijke deel schuur

Met het aantreffen van slechts 1 braakbal in de schuur gaat het waarschijnlijk hier om een korte tijd verblijvend en ongepaard individu. Het resultaat uit de territoriumkartering ondersteunt deze gedachte; op de Molendijk ter hoogte van het plangebied is op drie avonden in februari tevergeefs de baltsroep van steenuil afgespeeld (in de hoop om een reactie van een territoriumhoudend broedpaar steenuil te krijgen).

Uit de territoriumkartering komt eveneens naar voren dat de territoria van omringende steenuilen op te grote afstand liggen om het plangebied voor deze aan te kunnen merken als functioneel leefgebied. Naar verwachting maakt het plangebied ook geen (wezenlijk) onderdeel uit van het leefgebied van kerkuil; deze broed mogelijk in het kasteel van Ammerzoden (persoonlijke mededeling van de plaatselijke vogelinventariseerder Joost Nijkamp) en is tijdens de territoriumkartering in februari jagend aangetroffen boven de weilanden ten oosten van de kern, op grote afstand van het plangebied.

Conclusie

Het plangebied maakt naar verwachting geen onderdeel uit van het leefgebied voor steenuil en kerkuil. Negatieve effecten voor deze soorten als gevolg van de ontwikkeling worden uitgesloten. Het verkrijgen van een ontheffing onder de Flora- en faunawet is dan ook niet aan de orde.

Aanvullend onderzoek steenuil, Kasteelpark Ammerzoden

Gemeente Ammerzoden

Aanvullend onderzoek steenuil, Kasteelpark Ammerzoden

Gemeente Ammerzoden

Rapportnummer: 211x06891.081227_2

Datum: 29 februari 2016

Contactpersoon opdrachtgever: Jarno Vastgoed B.V.
De heer Goesten

Projectteam BRO: Reinoud Vermoolen, Wim de Ruiter

Trefwoorden: --

Bron foto kaft: Hollandse Hoogte 11

Beknopte inhoud: --

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Aanpak	2
1.3 Resultaten	3
1.4 Conclusies	6
1.5 Vervolgstappen	6

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het voornemen is om een woonwijk 'Kasteelpark Ammerzoden' te ontwikkelen langs de oostrand van Ammerzoden. Voor de realisatie van de woonwijk zullen enkele graslandpercelen, een akkertje en een houtopstand verdwijnen.

Om de effecten van de plannen op natuurwaarden te bepalen zijn onderzoeken uitgevoerd. Uit vleermuisonderzoek bleek dat het plangebied gebruikt wordt door de steenuil, welke broedt in een naast het plangebied gelegen schuur aan de Achterstraat nr 5.

Van de steenuil zijn de nesten alsook de functionele leefomgeving (waaronder foeraargebied) jaarrond beschermd onder de Flora- en faunawet. Om de functionele leefomgeving te behouden is dan ook gezocht naar alternatief leefgebied (compensatiegebied) voor de steenuil in de directe omgeving. Mogelijk geschikt alternatief leefgebied bevindt zich direct ten oosten van het plangebied aan de oostzijde van de Achterstraat. Hier zijn recent kassen gesloopt. Na herinrichting van het gebied en beheer dat aansluit op voor steenuil geschikt leefgebied kan dit een goed alternatief vormen. Van belang hierbij is wel dat het alternatieve leefgebied geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van een naburig paar steenuil en dus reeds bezet is.

Om inzicht te verkrijgen in het daadwerkelijke voorkomen van steenuilen binnen geschikte alternatieve leefgebieden in de omgeving van het plangebied, alsook het inzichtelijk maken van de lokale steenuilenpopulatie, is in februari 2016 veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van steenuil in en rondom het beoogde alternatieve leefgebied. In voorliggende rapportage zijn de werkwijze, resultaten en vervolgstappen beknopt beschreven.

1.2 Aanpak

De gevolgde onderzoeksmethode is gestoeld op de door RVO (Min. EZ) uitgebrachte soortenstandaard voor steenuil, de telrichtlijnen voor steenuil vanuit Sovon Vogelonderzoek Nederland (www.sovon.nl) en de inventarisatiehandleiding vanuit STONE Steenuilenoverleg Nederland (www.steenuil.nl). Het uitgevoerde onderzoek betreft voornamelijk een territoriumkartering (het vaststellen van territoria van steenuil binnen een gekozen onderzoeksgebied).

Het gekozen onderzoeksgebied strekt zich tot ongeveer 1 kilometer afstand rondom het beoogde compensatiegebied. Variatie in de afstand tot het compensatiegebied wordt

bepaald door de inschatting ter plaatse van de geschiktheid van het tussenliggende gebied voor steenuil. Ten behoeve van de territoriumkartering zijn een drietal veldbezoeken afgelegd op respectievelijk 17, 24 en 27 februari 2016. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken in de avonden waren goed tot uitstekend (geen tot weinig wind en droog).

Tijdens de territoriumkartering is gepost op punten tot ong. 500 meter uit mekaar. Op deze punten is, bij geen roepactiviteit, de baltsroep van steenuil afgespeeld om een reactie uit te lokken. De kartering is uitgevoerd vanaf een half uur na zonsondergang tot ongeveer 2,5 uur daarna. Aanvullend is 1 tot 1,5 uur voorafgaand aan de kartering het onderzoeksgebied verkent op de geschiktheid van het gebied voor steenuil (voor bepaling onderzoeksgebied en beste plekken voor afspelen van geluid) en aanwezigheid van steenuilen (zichtwaarnemingen van individuen).

De locatie waar een roepende steenuil zich bevond is zo goed als mogelijk ingeschat tot op het gebouw nauwkeurig. Indien dit lastig was is dichterbij of vanaf een andere positie getracht een meer nauwkeurige inschatting te maken. Niet gelijktijdig roepende steenuilen over een afstand minder dan 500 meter uit mekaar zijn gerekend tot hetzelfde individu/territorium om dubbeltellingen te voorkomen.

Voor het bepalen van de ligging van de territoria is het middelpunt gekozen van de waarnemingenlocaties. Ter duiding van het verwachte maximale leefgebied is om dit punt een cirkel getrokken met een straal van 300 meter (gelijk aan een oppervlakte van 28 hectare, ongeveer de maximale grootte van een steenuilenleefgebied welke varieert tussen de 5 en 30 hectare, afhankelijk van de mate van geschiktheid van het leefgebied). In werkelijkheid zal het leefgebied een andere vorm hebben en de nestlocaties kunnen buiten het gevonden territorium liggen.

Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog van BRO met jarenlange ervaring op het gebied van territoriumkartering, waaronder specifiek voor steenuilen.

1.3 Resultaten

Tijdens alle veldbezoeken zijn op diverse plaatsen territoriumindicatieve waarnemingen gedaan van steenuil. Tijdens de eerste twee veldbezoeken was de spontane roepactiviteit laag. Wel werd er vrij vlot gereageerd op het afspelen van geluid (meestal binnen 2-3 minuten), tot op minimaal 600 meter afstand. Tijdens het derde veldbezoeken lag de spontane roepactiviteit een stuk hoger en kon bijvoorbeeld ter hoogte van Zandweg nr 4 drie verschillende territoria gelijktijdig worden vastgesteld.

Van twee locaties zijn nestlocaties bekend: De reeds bekende locatie aan de Achterstraat nr 5 en een schuur naast Wordragensestraat nr. 2 (persoonlijke mededeling van de buurman; in deze schuur zouden al 5-6 jaar succesvol steenuilen broeden). Van alle an-

dere vastgestelde territoria is de baltsroep van steenuil gehoord (vaak gepaard met een zichtwaarneming van het mannetje en/of het vrouwtje), uitgezonderd een schuur achter Voorstraat nr. 38 in de buurt van de jachthaven van Ammerzoden. Hier is tijdens een veldbezoek aan de locatie 1 individu kort zittend op de schuur aangetroffen (ging er al snel vandoor tussen de huizen in oostelijke richting). Echter tijdens alle veldbezoeken is niet gereageerd op het afspelen van geluid op deze locatie (vanaf de Molendijk). Desalniettemin valt de waarneming binnen de datumgrenzen voor het toekennen van een geldig territorium.

In onderliggende figuur (figuur 1) is de ligging van de vastgestelde territoria met maximale leefgebieden (projectie van 300 meter rondom het midden van territoriumwaarnemingen) weergegeven ten opzichte van het compensatiegebied. Hierbij is tevens de afbakening van het totale onderzoeksgebied aangegeven met daarbij afstandsindicaties (500, 1000 en 1500 meter) gemeten vanaf de buitenrand van het compensatiegebied.

Voorts is de verschuiving van het leefgebied aangegeven indien de nestlocatie aan de Achterstraat verruimd wordt voor een alternatieve nestlocatie indien deze aangeboden wordt in de uiterste noordoosthoek van het compensatiegebied, zo dicht mogelijk tegen het territorium van een naburige steenuil aan.

In totaal zijn er 10 territoria van steenuil aangetroffen binnen een onderzoeksgebied van 4,5 vierkante kilometer. Dit betekent een broeddichtheid van 0,45 paar steenuil per 100 hectare.

LIGGING TERRITORIA EN LEEFGEBIEDEN STEENUIL RONDOM COMPENSATIEGEBIED

- Onderzoeksgebied
- Vastgesteld territorium
- Leefgebied
- Bekende nestlocatie
- Potentiele nieuwe nestlocatie

Fig. 1. Ligging territoria met (maximaal) leefgebied van steenuilen rondom het compensatiegebied.

Overige soorten

Tijdens de inventarisatie op 24 februari is een jagende kerkuil waargenomen bij de splitsing Mezenweg/Hooiweg in de noordoosthoek van het onderzoeksgebied. Uit navraag bij een lokale inventariseerder blijkt dat op het kasteel van Ammerzoden een roestende kerkuil aanwezig is, waarvan niet wordt uitgesloten dat deze hier ook (periodiek) tot broeden zou kunnen komen. Tevens zijn op voorgenoemde locatie en tussen de Harenseweg en de Haarstraat ten oosten van Ammerzoden roepende patrijzen waargenomen (een sterk achteruitgaande soort).

1.4 Conclusies

In het onderzoeksgebied rondom het compensatiegebied zijn 10 territorium houdende steenuilen aangetroffen. Geen van de leefgebieden van in de omgeving broedende steenuilen liggen in de huidige situatie over het compensatiegebied heen. Daarmee vormt het compensatiegebied in de huidige situatie benutbaar alternatief leefgebied voor het steenuilenpaar aan de Achterstraat. Enige overlap van het leefgebied met een naburig leefgebied kan verwacht worden op basis van figuur 2 indien een nestlocatie binnen het compensatiegebied gebruikt gaat worden. Naar verwachting zal hier ten opzichte van de feitelijke huidige territoriumverdeling geen wezenlijk verschil van uit gaan. Op basis van figuur 1 zou tevens de overlap vergelijkbaar zijn met de overlap tussen andere leefgebieden van steenuilen binnen het onderzoeksgebied.

Op basis van bovenstaande en met de inrichting van het compensatiegebied als kwalitatief (zeer) geschikt steenuilenleefgebied worden negatieve effecten van het plan voor de woonwijk Kasteelpark Ammerzoden op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie steenuil uitgesloten.

1.5 Vervolgstappen

De inrichting van het compensatiegebied als kwalitatief zeer geschikt steenuilenleefgebied zal als maatregel opgevoerd worden bij de aan te vragen ontheffing Flora- en faunawet voor het verstoren/aantasten van een vaste verblijfplaats (inclusief het functionele leefgebied) van steenuil.

